

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **V. B.,** zast. JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem, se sídlem Šafaříkova 666/9, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 3. 2016, č. j. 29 Az 41/2015 – 59,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 3. 2016, č. j. 29 Az 41/2015 – 59, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Ustanovenému zástupci žalobce, JUDr. Ing. Jiřímu Špeldovi, advokátu, se sídlem Šafaříkova 666/9, Hradec Králové, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 4.114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.
Předcházející řízení

[1] Kasační stížností se žalobce domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 3. 2016, č. j. 29 Az 41/2015 – 59 (dále též „napadený rozsudek“), jímž soud zamítl jeho žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 9. 2015, č. j. OAM-688/ZA-ZA02-ZA15-2015 (dále též „přezkoumávané rozhodnutí“ nebo „napadené rozhodnutí“), a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Přezkoumávaným rozhodnutím shledal žalovaný žádost žalobce o udělení

mezinárodní ochrany nepřípustnou podle § 10a písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavil. Žalovaný současně rozhodl, že stát příslušný k posouzení podané žádosti o mezinárodní ochranu podle čl. 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „Dublinské nařízení“), je Maďarsko.

[2] Krajský soud vycházel při svém rozhodování z následujících zjištění. Žalobce požádal v České republice o udělení mezinárodní ochrany dne 13. 8. 2015. V žádosti uvedl, že se narodil dne X, je státním občanem Ukrajiny, téže národnosti. Jeho rodiče zemřeli. Je rozvedený a jeho bývalá manželka žije v České republice. Jeho dvě dcery žijí i nadále na Ukrajině. Žalobce pobýval na Ukrajině do roku 1997, poté do roku 2005 v České republice, další dva roky opět na Ukrajině, v letech 2007 – 2013 v Rusku. Do září 2014 pak byl na Ukrajině, další 4 měsíce v Polsku, 3 měsíce na Ukrajině a od května 2015 žije v České republice. Žalobce dále uvedl, že je řecko-katolického vyznání, nikdy nebyl politicky organizován, má středoškolské vzdělání, povoláním je kuchař a sloužil jako voják z povolání. Pracoval jako zedník a svářeč. Na Ukrajině vlastní dům a pozemek. Z vlasti odjel, protože obdržel dva povolávací rozkazy. Ačkoliv měl maďarské vízum, chce zůstat v České republice a pracovat zde. Na Ukrajinu se nechce vrátit, jelikož nechce bojovat. V roce 2005 byla jeho dřívější žádost o azyl zamítnuta jako zjevně nedůvodná.

[3] Při hodnocení důvodnosti žaloby krajský soud v první řadě poukázal na pravidla Dublinského nařízení, jež stanoví, že žádost o udělení mezinárodní ochrany učiněnou státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti posuzuje jediný členský stát Evropské unie, který je k tomu příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III. nařízení, přičemž tato kriteria se uplatní v pořadí, v jakém jsou ve zmíněné kapitole uvedena. Krajský soud následně dovodil, že na žalobce bylo možno jako první v pořadí vztáhnout kritérium stanovené v čl. 12 odst. 2 Dublinského nařízení, dle něhož pokud je žadatel držitelem platného víza, je k posouzení žádosti příslušný členský stát, který toto vízum udělil – v tomto případě Maďarsko. Žalobce přitom tento závěr z pohledu aplikace jednotlivých ustanovení Dublinského nařízení nikterak nezpochybňoval. Maďarsko je navíc státem, který má dostatečné zázemí a prostředky pro běžný azylový postup ve věcech žadatelů o udělení mezinárodní ochrany na svém území. Ačkoliv v průběhu druhého pololetí roku 2015 nastala v Maďarsku kritická situace spočívající v přeplnění azylových zařízení velkým počtem migrujících osob, po uzavření hranic se Srbskem a Chorvatskem se tato situace stabilizovala. Dle názoru krajského soudu je Maďarsko odpovědnou zemí, která po dobu, kdy nemohla potřebným standardům dostát, migranty zpět nepřijímala. Posléze však již proti jejich návratu ničeho nenamítala. Na Maďarsko nutno nahlížet jako na členský stát Evropské unie, který garantuje lidská práva a rovněž dodržuje své mezinárodní závazky. Současně se jedná o zemi, v níž žadatelům o azyl nehrozí nebezpečí mučení, nelidského zacházení či trestání, a v níž je možno dovolat se řádného právního postupu při řešení žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

II.
Obsah kasační stížnosti a navazující vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) dne 2. 4. 2016 kasační stížnost, v níž současně navrhl, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek. Stěžovatel uplatňuje v kasační stížnosti důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Zastává názor, že kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy, když na jedné straně stojí postup správního orgánu, který formálně aplikoval čl. 3 Dublinského nařízení, a na straně druhé právo stěžovatele na mezinárodní ochranu, resp. na korektní azylové řízení, jehož se mu v Maďarsku dostát nemůže. Přezkoumávané rozhodnutí i napadený rozsudek nedovoleně zasahují do práv stěžovatele, zejména do jeho práva na spravedlivý proces (o naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany). Obě napadená rozhodnutí se nezabývala otázkou, zda v Maďarsku proběhne se stěžovatelem korektní azylové řízení, a rovněž, zda Maďarsko plní své povinnosti vyplývající z Dublinského nařízení. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že tomu tak není, a proto se mu nedostane adekvátního posouzení jeho žádosti. V této souvislosti zdůraznil, že již v řízení před krajským soudem (zejména v doplnění žaloby ze dne 18. 10. 2015) odkazoval na konkrétní zprávy z internetu a informace od známých, kteří azylové řízení v Maďarsku absolvovali. Náhlý příliv uprchlíků do Maďarska způsobil nouzovou situaci, když vystavil jeho azylový systém a materiální zdroje značnému napětí. To je také důvod, proč Evropská komise navrhla dočasná opatření v oblasti mezinárodní ochrany ve prospěch Itálie, Řecka a Maďarska [dne 9. 9. 2015 COM (2015) 451 final 2015/0209 NLE]. Podstatou těchto opatření je, že členské státy v pravidelných intervalech oznámí počet žadatelů, kteří mohou být relokování na jejich území. Na tomto základě pak Itálie, Řecko a Maďarsko za pomoci úřadu EASO (European Asylum Support Office – pozn. zdejšího soudu), případně styčných úředníků členských států určí jednotlivé žadatele, kteří by mohli být relokováni do těchto dalších členských států. Dle názoru stěžovatele se tak dá předpokládat, že Maďarsko jej nechá přemístit do jiného členského státu, což by mimo jiné znamenalo i nedůvodné prodloužení jeho azylového řízení. Stěžovatel má současně za to, že v předcházejícím řízení nedošlo k náležitému zohlednění jeho situace. V případě, že se mu v Maďarsku nedostane korektního azylového řízení, bude se muset vrátit na Ukrajinu, kde nyní probíhá ozbrojený konflikt, a proto bude jeho život a zdraví ohroženo. Ačkoliv se stěžovatel nedomnívá, že v projednávané věci došlo k nesprávné aplikaci Dublinského nařízení, je přesvědčen, že tímto postupem bylo zkráceno jeho právo na spravedlivý proces a z toho vyplývající závazek státu, který stojí nad závazky vyplývajícími z Dublinského nařízení. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 14. 4. 2016 setrval na správnosti a zákonnosti svého rozhodnutí, přičemž v podrobnostech odkázal na jeho odůvodnění, jakož i na odůvodnění napadeného rozsudku. Stěžovatel neuvedl jedinou okolnost, která by zpochybňovala použití § 25 písm. i) zákona o azylu ve vztahu k § 10a písm. b) téhož zákona. Maďarsko je v tomto případě jednoznačně zemí příslušnou projednat a rozhodnout žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany, což také dne 26. 8. 2015 uznalo. Žalovaný provedl ve věci dostačující a všeobsažné dokazování; přezkoumávané rozhodnutí je dle jeho názoru podloženo logickými skutkovými i právními úvahami a je

řádně odůvodněno. Stěžovateli přitom v Maďarsku nehrozí žádné mučení, trestání, nelidské či ponižující zacházení ve smyslu zákona o azylu. Maďarsko je členským státem Evropské unie, jeho státní moc respektuje lidská práva, ratifikuje a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách a rovněž umožňuje činnost právnickým osobám, které na dodržování těchto práv dohlížejí. Maďarsko je považováno za bezpečnou zemi nejen Českou republikou, ale i ostatními státy Evropské unie. Ročně tam požádají o azyl tisíce uprchlíků, což také nevypovídá o opodstatněných obavách z maďarského azylového systému. Ačkoliv v průběhu roku přešlo ze Srbska na území Maďarska desetitisíce migrantů, tato země pro ně byla pouze tranzitní, z tohoto důvodu se jejich počty v inkriminované době pravidelně a rychle snižovaly. Po výstavbě plotu na hranicích se Srbskem a Chorvatskem se situace v Maďarsku uklidnila a bezbřehý příliv migrantů do této země již ustal. Pokud by se i vyskytly nějaké problémy, má stěžovatel možnost obrátit se s žádostí o pomoc na příslušné státní orgány jakož i nevládní organizace či další instituce v Maďarsku působící. S ohledem na uvedené žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

III.
Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti v první řadě hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. V této souvislosti dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou k tomu oprávněnou (§ 103 a § 106 s. ř. s.), stěžovatel je řádně zastoupen (§ 105 odst. 2 s. ř. s.) a není namístě kasační stížnost odmítnout pro nepřípustnost (§ 104 s. ř. s.).

[7] Napadený rozsudek přezkoumal Nejvyšší správní soud v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. Postupoval přitom podle § 109 odst. 3 s. ř. s., dle něhož je vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)], nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] Podstatou projednávané věci je posouzení otázky, zda je důvodné se domnívat, že stěžovateli by se v důsledku jeho přemístění do Maďarské republiky podle Dublinského nařízení nedostalo řádného azylového řízení. Nejvyšší správní soud se nicméně nejdříve zabýval kasačním důvodem podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tzn. nepřezkoumatelností napadeného rozsudku. Dospěl-li by totiž k závěru, že napadený rozsudek je zatížen vadou nepřezkoumatelnosti, nemohl by již posuzovat samotnou hmotně právní podstatu věci, neboť k tomu by bylo možno přistoupit až poté, co by výsledkem řízení před krajským soudem bylo jeho přezkoumatelné rozhodnutí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2007, č. j. 4 Ads 21/2007 – 77, všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu uvedená v tomto rozsudku jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[10] Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. „[k]*asační stížnost lze podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí,*

popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.“

[11] Podle § 52 odst. 1 téhož zákona „[s]*oud rozhodne, které z navržených důkazů provede, a může provést i důkazy jiné.*“

[12] Podle § 77 odst. 1 téhož zákona „[d]*okazování provádí soud při jednání.*“

[13] Podle čl. 3 odst. 2 pododstavce 2 Dublinského nařízení „[n]*ení-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát.*“

[14] Nejvyšší správní soud považuje za potřebné odkázat na tomto místě na svou dřívější judikaturu týkající se nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu z důvodu tzv. jiné vady řízení před soudem, spočívající ve shledaných nedostatcích v procesu dokazování. V rozsudku ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 – 89, publ. pod č. 618/2005 Sb. NSS, zdejší soud konstatoval, že „[s]*oud má bezesporu právo posoudit a rozhodnout, které z navržených důkazů provede a které nikoli, toto právo je však nezbavuje povinnosti odůvodnit, co jej vedlo k takovému závěru a z jakého důvodu považuje provedení důkazu za nadbytečné.*“ Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 61/2008 – 98, pak plyne, že provedení důkazu mimo jednání, a stejně tak i neprovedení důkazu bez řádného zdůvodnění, proč k jeho provedení soud nepřistoupil, představuje porušení procesních práv účastníka řízení. Současně se může jednat o jinou vadu řízení před soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[15] V posuzovaném případě stěžovatel v doplnění žaloby ze dne 18. 10. 2015 (viz č. l. 16 a násl. soudního spisu) navrhl k provedení důkazu pět zpráv, resp. článků z různých zdrojů (např. Amnesty International, Česká televize, Parlamentní listy atd.), prostřednictvím kterých chtěl prokázat systematické nedostatky v azylových řízeních v Maďarsku. K jednotlivým zprávám, resp. článkům připojil hypertextové odkazy, z nichž lze konkrétní texty dohledat. Z protokolu o jednání před krajským soudem ze dne 7. 3. 2016 (založeno na č. l. 49 a násl. soudního spisu) nicméně neplyne, že by krajský soud stěžovatelem navržené důkazy provedl. Tento postup navíc v průběhu jednání ani v samotném rozsudku nikterak neodůvodnil. Zdejší soud přitom již v minulosti dovodil, že zjištění obsahu internetové stránky za účelem objasnění skutkových otázek se může činit toliko v rámci dokazování (srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2009, č. j. 1 As 30/2009 – 70).

[16] Bylo proto povinností krajského soudu stěžovatelem navržené důkazy buďto provést, anebo v opačném případě v odůvodnění svého rozsudku náležitě popsat, jaké konkrétní úvahy jej vedly k závěru tyto důkazy neprovést. Pokud tak krajský soud neučinil, zatížil své rozhodnutí vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Zmíněná vada přitom z povahy věci mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, neboť

stěžovatel označil předmětné důkazy právě za účelem podpoření svého tvrzení o systematických nedostatcích v azylových řízeních v Maďarsku. Tato otázka tak i nadále zůstává mezi účastníky řízení spornou.

[17] Dle názoru zdejšího soudu je přitom veřejně známou skutečností, že v poslední době čelilo Maďarsko přílivu značného množství příchozích migrantů, a není tak zcela vyloučeno, že by k systematickým nedostatkům v azylových řízeních konaných v této zemi mohlo docházet. I z běžně dostupných elektronických zdrojů lze zjistit, že z uvedeného důvodu vnitrostátní soudy některých členských států Evropské unie odmítly v nedávné minulosti přemístění cizinců – žadatelů o udělení mezinárodní ochrany na základě Dublinského nařízení za účelem realizace azylového řízení do Maďarska [viz např. zpráva European Council on Refugees and Exiles – Case Law Fact Sheet: Prevention of Dublin Transfers to Hungary (January 2016), dostupná z: http://www.refworld.org/docid/56af051e4.html]. V takovém případě by se proto krajský soud neměl bez dalšího ztotožnit se závěry vyslovenými žalovaným v přezkoumávaném rozhodnutí, ale provést rovněž důkazy navržené stěžovatelem, a uzná-li za potřebné, i další důkazy, které si za účelem řádného zjištění skutkového stavu sám opatří. Z odůvodnění jeho nového rozhodnutí o věci by přitom mělo být zřejmé, jak provedené důkazy jednotlivě i v jejich souhrnu vyhodnotil.

IV.
Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení o kasační stížnosti

[18] S ohledem na shora popsané důvody dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný. Zdejší soud se proto již nezabýval ostatními věcnými námitkami stěžovatele a podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

[19] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 56 odst. 3 s. ř. s. přednostně o věci samé, nerozhodoval již o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 odst. 1 téhož zákona, protože by to za dané procesní situace postrádalo smysl.

[20] Podle § 110 odst. 4 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.

[21] V novém rozhodnutí ve věci rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení podle § 110 odst. 3 věty první s. ř. s.

[22] Odměna zástupci stěžovatele JUDr. Ing. Jiřímu Špeldovi, advokátovi, který byl stěžovateli ustanoven v řízení před krajským soudem, byla stanovena za jeden úkon právní služby, a to písemné podání – návrh ve věci samé (kasační stížnost ze dne 2. 4. 2016) podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Za tento úkon náleží zástupci stěžovatele odměna ve výši 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 advokátního tarifu] a dále režijní paušál ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu),

celkem tedy 3.400 Kč. Protože zástupce stěžovatele doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna o příslušnou zákonnou sazbu této daně (21 %) vypočtenou z přiznané odměny a náhrady hotových výdajů, v daném případě tedy o částku 714 Kč. Zástupci stěžovatele tak bude vyplacena částka ve výši 4.114 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. dubna 2016

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu